

ZEMPLEN.

Közlöny a társasélet, közgazdász, irodalom s humor köréből.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 fr. 50 k.
Előfizetési pénzek valamilyen módon közlemény a szerkesztőséghez S. a. Ujhelybe bérmentv. küldendők.
Kéziratok nem adatk vissza.
Nyilatkozásban egy sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábas petit sor egyszeri hirdetésnél 5 kr.
Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg díj mindig 30 kr.
Előfizetések és hirdetések felvételnek Lövy A. könyvkereskedésében és a szerkesztőségbenél.

26-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

Előfizetési felhívás.

„ZEMPLEN“

julius. — aug. évfolyamára.

Lapunk irányát ismeri a t. olvasó-közönség, emellett fogva új programmal nem is állunk elé, miután eddigi irányunk mellett jövőre is megmaradunk.

Rovataink azonban, mennyiben, a „Zemplén“ a megyei iskolatanács hivatalos közlönyévé lett, szaporodni fognak. Hozni fogunk azonkívül megyénk különböző részeiből gazdasági tudósításokat, s egyszerűen az „Üzlet“-nek is állanó rovatot nyitunk, még pedig a s. a. ujhelyi „Termény-társaság“ hivatalos bejegyzései után. E két körülmény folytán reméljük: miszerint lapunk a megyei gazdasági közönség s a községi tanítók által is felfog karoltatni.

Előfizetési díj:

Juliustól december végeig: 3 frt.

szeptember „ 1 frt 50 kr.

„Az előfizetési pénzeket még e hó végeig a jutányos és kényelmes postai utalvány mellett kérjük beküldeni a „Zemplén“ kiadóhivatalának.

S. a. Ujhely, 1871. június 15.

A „ZEMPLEN“
szerkesztő-küldő hivatala.

S. a. Ujhely, június 29.

Körülbelül másfél éve annak: hogy a főváros csillogó de zajos világát a vidék egyhangú csendes magányával fölcseréltem; mert valóban úgy politikai és társadalmi, mint ipar-kereskedelmi téren egy háborgó tengerhez hasonló Pesttel szemben, még oly élénk kis városka is, minő Ujhely, egy szirtfalaktól védett tőzajtalan tükre csak, melyet ritkán korbácsol fel nevezetesebb események vihara, vagy apró kövcske gyanánt ritkán dobátik belé oly nem mindennapi mozzanat, amely különben nyugalmas felületét apró gyűrűzetekben törné meg...

Hozu másfél éve: hogy a városligeti regényes tónak platánokkal beárnyazott partján, egy, irodalmi emberekből álló kisebb társaság, a szép lelkű Jámbor Pállal (Hiador) élén, irodalmi de leginkább politikai kérdések taglalatával tölté a verőfényes szeptemberi délutánt. E bizalmas kör csekély személyemet is magába ölelé, s olykor nézeteim is ki lettek kérve a tenforgó vitás ügy elvi oldalának megvilágítására. Akkori időben még mindig a „közjogi kérdés“ uszott a politikai diskussiók felszínén, s az észlelt társadalmi és nemzetgazdászati körjelenségek mindig és mindig a kiegyezkedés gyarlóságai, mint gyökérokra vitettek vissza. A kiegyezés egyedül boldogító hitét sohasem vállottam magaménak, de az okoskodás elébb jelzett

korrektségét többször kétségbe mertem vonni, s míg barátaim néhány, a nemzeti önállást fenyegető rosz irányt a szerintök egyedüli főbaj symptomájaként tüntették elő, én azokat oly önálló betegségeknek állítam fel, amelyeknek gyógyítását amatortól elkülönítve, — vagy hát nem bánom ha körjelenségre is — de haladéktalanul meg kell kezdeni.

Nagy kisebbségben maradtam.

Akkori időben pedig már kézzel meg lehetett fogni a miasmát melyből most már a teljes erővel dühön ő járvány kifejlődött.

E ránk nézve a rettegett keleti koleránál is sokkal félelmetesebb jelenség, nyugot öldöklő angyala: a — germanizáció.

És annak idejében leginkább erre reflektáltam én.

A fővárosi sajtó csaknem kivétel nélkül hetek óta kongatja a vészharangot, Pest elnémetesedésének veszélyét jelezve, s az okok tapintatos bonczolása mellett, számos receptet ajánl, melyek a ragály leirtóztatására nézve szerinte még gyakorlati jelentőséggel birhatnak.

A fővárosi sajtót hazafias feladatában támogatni a vidéki sajtónak is kötelességében áll. Kötelességében áll pedig azért; mert az elnémetesedés árja vidéken is szemlátomást mindig nagyobb nagyobb tért kerít birtokába.

Példa rá; S. a. Ujhely.

Ha kis városunkat megfigyeljük, vadon azt fogjuk tapasztalni; hogy az országos központ népesség-arányához képest, az inkriminált német elem talán még tulnyomóbb alkatrészét képezi az itteni levegőnek. De legyen bár ez állítás némileg túlzott, senkisé meg fogja elvitatni, hogy Ujhely kilenczezer s pár százra menő lakossága között, igen csekély kivétellel, a 4000 irraelita, úgy saját családi köre, mint a közéletben csaknem kizárólagosan német, és pedig furcsaságos német nyelven beszél.

Közhelyeinken, minők a czukrázat és czukrázat, fürdőhelyek sat. — eltekintve néhány városi patriarcha, köztisztviselő, vagy egyes jobb családok hazafias légkörében felnövekedett ifjak kis körétől — tarkábbnál tarkább változatu német dialektus bábeli hangzavara tölti be az atomosphérát. Vendéglőink étlapjai kivétel nélkül németek, ha pedig olykor olykor a jogosult raclameok után nagy nehezen s ritkán magyar étlaphoz jut a mételyes civilizációtól még megkimélve maradt jámbor falusi... jaj neked szegény magyar! inkább meg fogja tudni fejteni az ákom-bákom-szerű egyiptomi hieroglifeket, mint azon ételek nevét, melyek „Bécsi szellett“, „Rontott Czérke“, „Mallaz besenyé“, „Niul Zomb“, „Szószjány sölt“, „Silli“ sat czimen följegyezve vannak.

De hát mit várjon az ember egy Striria vagy Csaszlauból fogpiszkálón kinyargalt árva pinczértől, időse és ma-

gunk (előjáróság, szépészeti bizottmány) oly feliratokat és czégeket, mint: „O hid uttza“, „Az arany orosz Lán Hoz“, „Tsipke, pamot szallag őzlet“, s még más számtalan másokat megtűrünk, negolyzott civilizációnk, s jobbjaink által gyöngöden dajkált szép nemzeti nyelvünk piritó botrányára!... A nap, ez óriási test alakja egy parányi harmatesebben visszatükrözdik. ép úgy tükrözdik vissza ily jelentéktelennek látszó kiesinység kben saját állami önállóságunk, nemzeti egyéniségünket alkotó tényezők iránti kolossális közönyünk, indolentiánk...!

A főváros németesedésének okait — mint főnebb jelzém — a napi sajtó különböző oldalról igyekszik megvilágítani. A sok eltérő nézet mellett, a vélemények egy pont körül összerférni látszanak, t. i. a kereskedelmi világot állítják a baj közvetett okozójának, ezt pedig hitel és kereskedelmi viszonyainknak alárendeltsége, s Bécs. öli függéséből magyarázzák ki. Lehet benne sok igazság; mert a vidéken is — leszámítva a vasutak építéséhez importált tömérdek németeséget, melyért ismét a kormány rovandó meg — a kereskedővilág az melynek üzleti nyelve maig is kizárólag német, német pedig azon viszonyánál fogva, melyszerint úgy az egyik mint a másikkal, üzleti iparágából kifolyólag solidaritásban áll.

A kereskedelem, általában az üzlet emberei tehát azok, kik a germanizáció folyamának ez idő szerint legjobb konduktorai. Ezekre kell mindenekelőtt nyomást gyakorolnunk, ha azt akarjuk: „hogy Budapest Magyarország fővárosa és szép baza, mit őseink vérrrel szereztek, s magyarság szenvedés árán tartottak meg, Magyarország legyen.“

Mentsük meg bortermelőinket!

Darwin tana a fajok kihalási módjáról, a nemzetekre alkalmazva, a legnagyobb erkölcsi igazsággá válik. A kultura adja az életerőt, és a mely nemzet a kulturában a mivelt nemzetekkel ki nem állja a versenyt, az önmagát semmisíti meg.

E tan főleg reánk alkalmazható leginkább. Mert mi még mindig ignoráljuk ez erkölcsi igazságot, s nem teszünk annak eleget, mit a kor követel, s érdekeink parancsolnak, — főleg anyagi téren.

Igen anyagi téren! miután a kultura nem csupán szellemi haladást, de egyszerűen anyagi fejlődést is feltételez. És bár mennyit gondolkozunk: létünk biztosítására csak is a kulturában találjuk fel a legbiztosabb eszközt, ha tudniillik szellemi s anyagi tekintetben párhuzamosan haladunk.

Igaz ugyan, hogy az előretörésként egyre hangoztatjuk. De mihaszna, ha anyagi téren mégis mindig a kezdő szerepére vagyunk kárhóztatva és minden szép terv folyást dugába dől.

Mióta panaszkodunk csak borkereskedelmünk pangása miatt is; mióta tervezetünk s igyekszünk annak lendületet adni: mégis folyton az elmélet terén maradunk. Pedig tény, hogy bortermelőink állapota mindinkább rosszabbul; sőt nem csekély része már is pusztulásnak néz elébe.

Ezen szomorú állapot oka abban keresendő, hogy Magyarországnak évenként mintegy 24 millió akó borából legfeljebb 2 millió akóra megy exportja;

hogy vám- és kereskedelmi ügyében önállóan nem intézkedhetvén, természetnyei s így borai kivitelére nézve sem köthet előnyös vámszerződéseket;

hogy a váltság-díj oly magasra emeltetett, miszerint az a szőlő értékét közelíti meg; pedig a regie levonásával az abban fekvő tőke kamatait sem adja meg jelenben; hogy az óriási véradó következtében a munkásköz annyira megfogyott, hogy ma holnap a szőlőmivelés lehetlenné válik, — főleg pedig a drága napszám, a hordónak mindinkább drágulása teszi azt lehetlenné.

Sokan ugyan borkereskedelmünk pangását a hátrányos szőlőmivelés s borkezelésnek, de egyszersmind a természetök hanyagságának róják fel kizárólag, és csak is az okszerű kezeléstől várják annak lendületét.

Ebben ugyan sok igaz van, de abszolút igazság még sincs. Mert egyes erők képtelenek borkereskedelmünknek lendületet adni, ehhez országos erő szükségeltetik, és pedig a nép és kormány együttes közreműködése, éppen úgy, mint ezt Franciaország tevő;

mert a praktikus borkezelés nem csupán abból áll, hogy természetes borunk a maga szűzies állapotában megőriztessék, s a helyes pinczekezelés érvényesíttessék és a szőlőfajok megválasztassanak: hanem hogy borainknak egyforma ize évről évre meglegyen éppen úgy mint ezt a francia boroknál tapasztaltuk; — tehát hogy az általam oly gyakran sürgetett francia borkezelést meghonosítsuk; annál is inkább, mivel a külföld tőlünk évről évre boraink egyforma ízét követeli, és csak is ez esetre hajlandó azoknak piacait megnyitni;

mert a természetre nézve főkéllék: hogy arról győződjk meg, miszerint természetnyének kelendőse kezd lenni, miután csak is ez ösztönözheti borának helyes kezelésére és tökéletesítésére, éppen úgy mint ezt jelenben is a gabnanemteknél teszi, látván e részbeni fáradozásának megjutalmazását;

mert mihaszna igyekszik borát javítani a termelő, ha munkájának megérdemelt díját el nem veheti; mihaszna vannak hatalmas borai, ha kénytelen azokat itthon elpocsékolni; és mihaszna készít kristálytisztaságu s gazdag czukortartalmu asszúbert, ha csupán családja körében kell azt elfogyasztania!

De vannak olyanok is, kik a folyvást szaporodó vasutaktól várják borkereskedelmünk lendületét. Az ilyenek ellenében elég legyen annyit megjegyezni, hogy a vasut csak is a szállításra nézve tényező, s természetnyeinél előnyös értékesítésére csupán akkor van befolyással, ha a continentális államok egyikének vagy másikának rosz természete folytán azokra szüksége van; különben azon esetre sem volnának képesek elárusítani természetnyeinél feleslegét, ha az egyre szaporodó vasutakon kívül még tüzhelyeinket összekötő családi vasutaink is volnának. Példa erre az 1864-iki bő gabnatermés s az igenis csekély kivitel, és borkereskedelmünk egyretartó pangása, dacára annak, hogy a külfölddel már akkor is összekötő vasutaink voltak.

Egyébiránt borkereskedelmünk pangása miatt főleg bortermelőink alsóbb osztályára válik mindinkább válságossá a helyzet. Ezen osztály az, a mely önfentartása tekintetéből kizárólag a szőlőmivelésre van utalva. Éppen ezért fájdalmasan szemléljük, hogy borait évről évre már szüretelés alkalmával kénytelen elpredálni, és pedig a helybeli kereskedőknél, kik is ezen osztály nyomasztó helyzetét felhasználva 4–5 krajczáron vásárolják össze mustban itezjét a bornak, és 20–22 krajczárért mérik ki ugyanezen osztálynak. Valóban elmondhatjuk, hogy folyvást a sisyph köszirt ez osztálynak minden munkaerőjét és szerzeményét elnyelő molochoja; — egész életét földhordással tölti sziklájához szögezve Prometheus zként.

Ahhoz tehát, hogy borkereskedelmünknek lendületet adhassunk, — szükséges:

1. vám, hitel- és kereskedelemügyünk függetlenítése;
2. társulat alakítása, és pedig Budapesten „Országos magyar borkiviteli társulat“ czim alatt, és a Hegyalján s Érmeléken fiókokkal; ugyszinte ügynökségek felállítása, egyelőre azonban London, Hamburg, Berlin és Petersburgban;
3. a francia borkészítési rendszer meghonosítása;
4. okszerű pinczekezelés és a szőlőfajok nemesítése; végre
5. borkiállítás minden évben, és a kitűnő borok s szőlőfajok kiállításának országos megjutalmaztatása; nemkülönbön olyanoknak, kik okszerű pinczekezelésüket az illetékes gazdasági egyesülettől megvizsgálása nyomán nyert bizonyítvány által a kiállításon igazolni képesek.

Igen, országos erő s országos megjutalmazás szükséges itt! Mert ha a lófajok nemesítésére országos jutalmakat osztogatunk: kell, hogy boraink nemesítésére annál inkább áldozzunk s elárusíthatása céljából a fentebb ajánlott mód szerint mielőbb piacokról gondoskodjunk. Mert gondoljuk meg, hogy borkereskedelmünk pangása folytán legkevesebb 55 millió ftra menő vesztesége van az országnak minden évben (lásd a „Hon“ 1865. december 30-ki számát); hogy bortermelőink pusztulásnak néznek elibe.

Igen, bortermelőinket veszély fenyegeti!... Bortermelőinket meg kell menteni!...

Kunsch.

A magyarországi munkás mozgalmak vezéreszméi.

VI.

Mellett tovább világitnánk ama szép eszméket, melyeket a munkás mozgalmak hazánkban is céljukul tűztek: vessünk egy pillanatot az ezek által szervezett egyletek beléletére. A magyarországi munkásmozgalmak a felsőbb helyről edelő irányzót elnyomások dacára is mély nyomokat hagynak hátra társadalmi életünkben; azok helyesen megteremték s életbe léptették az úgy nevezett munkás egyleteket, melyekről már egyszer volt alkalmunk szólani.

Szép eszmék, szép célok iránt! mert az egyletek összhangzatba iparkodnak állítani a társadalom tényezőit egymással: felállítván kebelökben az emberbaráti s művelődés iránti szeretet intézményeit.

Ily emberbaráti szeretet intézménye a beteg-rokkant- és utassegélyző egyletek szervezése.

Hol egyes szakegyletek nagyobb pártolásnak, több tagnak örövendenek: maguk kebelében fejlesztik e jótékony intézmények szervezését, mint például ez a nyomdászoknál tény; míg a többi kisebbek együtt összeműködve állítván fel azt, hogy ez által a sors csapásától suly-

tott szerencsétlen társukon segítve, a biztos kétségbeesés meredélyétől megmentessék. Ebből világosan kitűnik az, hogy ez intézetek két-féle természetűek.

Azok, melyeket egyes szakegyletek alakítanak szélesebb körűek lehetnek, s kiterjeszhetők az egész országra vagy birodalomra, míg ellenben az utóbbiak csak egyes város határához vannak kényszerítve.

A hazai munkás szakegyletek közt e tekintetben első helyen áll a budapesti nyomdászok beteg-, utas- és rokkant segélyező egylete, mely már ez ideig is szép alapítókével rendelkezve, nagyszerű haladást tett, irányt adva a mozgalom többi rétegeinek.

Berendezése az egyletnek a munkások és munka adók közegyetértésével jött létre s így kellőleg szabadelvű s a minisztérium által megerősített alapszabály módzata szerint van minden jó kellek feltalálható benne, csak egyet nélkülöz s ez: az általánosság. Nélküli tehát azt, mi élelyt adna levegőjének, s mi szilárdságát előmozdítaná. Virágozik ugyan ez egylet s jótékony hatását mindenkor, minden időben érezteti környezetével, tagjaival, pártolóival; de elzárkózott, egy város közé voná magát azon gondolatban, hogy a külső elemek megmészendik melegítő lángját. Pedig vajmi téves e gondolat. Történetek ugyan s történetek jelenleg is lépések ez egylet országossá tétele érdekében, s lehető, hogy annak igazgatóságát neansokára az idő fogja kényszeríteni, hogy a munkásokat e kapcsolással is szorosabbra fűzze össze.

Második helyen áll az „Általános munkás-egylet“ pesti betegsegélyző egylete, mely szintén megkötött; de ennek már hatáskörmegkivánja sőt lehetleníti az országosítást.

Ez utóbbinak nagyobb hatáskörét csak vidéki fiók egyletek által lehetne eszközölni, s akkor is csak szellemi összekötéssel.

Munkás egyletek alakítása által tehát nemcsak ama már előbb kifejtett nagy célok elérését lehetne előmozdítani; de teremteni lehetne a társadalom ez osztályának egy oly intézetet, mely nélkülözne az álladalm gondoskodását, s megóvná azt ama nyomasztó helyzettől, hogy annyi szerencsétlen ne átkozná benne sorsát öreg napjaira, s elősegítene azt kitűzötti kebeléből ama fekélyként ott rágódó, gyakran gonoszul kizsákmányolt szentelenségig vitt koldulást.

Mind ezek s a már előbb felhozott tények haugosan bizonyítják a munkás egyletek célszerű és üdvös voltát s intik a társadalmat, hogy ne késsék azok felállításával, mert, hogy nálunk az associatio nem kényszerűség: nem következik belőle, hogy nem is szükséges. Szükséges az bizonyára. Csakhogy nálunk a társulás nem elmérgesült társadalmi bajok utólagos gyógyszer, hanem azoknak előleges övszere kíván lenni... Avagy mi is bevárjuk, míg munkásainkat a nyomor, az inség kényszerítendi arra, hogy egymással kezét fogjanak s egy erős testületet alkossanak? Ezt tenünk annyi lenne, mint a bekövetkező inséget a beálható nyomort megérdemelni...

Kretovics József

(A gyűlés-teremből.)

— részletes vita —

Megyéink főispánja megnyitván az évnegyedes bizottmányi gyűlést, mely egyszersmind az 1870. 42. tet: mikénti életbe léptetése fölötti tanácskozás volt, — megnyitó beszédeben kiemelte, hogy ez még nem bucsu a régi meggyétől, mely 23 év óta e formában tartotta magát, még 5–6 hó eltelik, míg az új megye életre ebred, — s alig fognak a mult után sovárogni, ha erélylyel, jó akaratall fognak a törvény életbeléptetéséhez, mely a helyhatósági önkormányzatnak biztosítani igyekezett mind azt mi a parlamentáris kormány formáival, s a korszellem által követelt erős adminisztrációval nem ellenkezik. — kéri tehát a tanácskozasokra figyelmet fordítani, erről kezeskedik a közérdek iránt látható felejtés, minék a bizottmány ily nagy számban megjelenése tulajdonítható. (Eljenzés:)

Juhász Antal főjegyző üdvözl. a főispánt az elhalt kedves ravatalánál, kinövi-e az új kedves magát jó családanyává? ma a törvényhozás végbucsuat mond a régi kedvesnek a megyének mely szabadságban szolgátságban örömben és bánatban hű társunk volt, kik e miként fognak itt sorakozni? a jövőt még nem tudjuk, de reményleni lehet, hogy az új családban az apa (a főispán:) összetartó szellemé-

erőt fog l
ért a biz
jövöre is

Bu
fegyzőkö
lett átte
czélozta

Jeg
az 1870.

Bu

belügym
utalmi;

ter pedig

joga. —
nem rosz

nem szab

Fő

tápot ad

confurál

belenyug

nak látva

veszélyt

nagyon le

kiforgatn

Ma

Bujanov

óvást.

Sz

nister ma

hogy tör

natot ke

tirozva

kezni ke

Fő

orvoslás

Li

ficálta m

ben a fő

pot, ha

főispán

és így é

Fő

zetét hog

dikált a

tanácsko

megye j

att

tására,

vatva le

seges el

A

ezen kü

erőket e

nál se n

nélkül,

egy név

elfogado

taggal a

viselve.

A

járt össz

óraira ta

M

tünk az

előttünk

ollyanok

Barthos

helyt fog

belesek.

lemló fő

az orszá

talált, e

Most ki

megye a

szemét,

Hallatla

ronynya

Nem ak

maga te

zést aká

tározati

élet és e

mondja,

de mint

mára ak

ben kin

megyét

alapjára

Sz

seget ta

rozati je

monstrál

Adjunk

megtarto

Sz

vagyunk

az új n

raiót.

Ba

B.

zösy ne

dani, ha

ellen ag

erőt fog lehelni, fogadja azért 4 évi vezérsége-
ért a bizalom kifejezését, s engedje az ég hogy
jövőre is megmaradjon a megye élén. (éljenzés:)

Bujanovics Rudolf: indítványozza
fegyzőkönyvbe iktatni hogy jun. 6 ról 15-re
lett áttételével a gyűlésnek jogsérelem nem
czéloztatott (elfogadtatott.)

Jegyző olvassa a belügyminiszter leiratot
az 1870. 42. t. cz. mikénti életbe lépése iránt.

Bujanovics Rudolf: sajnálja hogy a
belügyminiszternek egy insonsequentiájára kell
utalni; a 91-ik § határidőig szól; a minis-
ter pedig napot tűzött ki, holott ez a megye
joga. — Meg van ugyan győződve hogy ez
nem rossz akarat, csak félreértés, de eihallgatni
nem szabad, jknyvi óvást kér elene.

Főispán: Lehet hogy a talsenapulatának
tápot ad a ministeri rendelet, — de a minister
confurnálta e dolgot a főispánnal, s a főispán
belenyugodott, — hahát minden kicsit nagy-
nak látva, — hahát aprólk ellen óvást teszünk,
veszélyt látva ott is hol az nincs, az óvasokat
nagyon lefogjuk járni, és valódi horderejéből
kiforgatni. (helyeslés)

Matolay Viktor: ugy fogja fel mint
Bujanovics, és ő is sérelmet lát, kívánja az
óvást.

Szakácsi Dániel előadja hogy a mi-
nister már az országgyűlés előtt is beismerte
hogy törvénysértést követett el, s azért bocsá-
natot kért, ha tehát a törvénysértés consta-
tirozva van, az óvásnak is szükségkép követ-
kezni kell itt a megyén is.

Főispán: Ha már az országgyűlésen az
orvoslás megtörtént, miért kellenek itt?

Liszy Ede főügyész: a minister justi-
ficálta magát az országgyűlés előtt, — külön-
ben a főispánnal egyetértőleg tüzvén ki a na-
pot, ha a bizottmány megnyugott előbb a
főispán ezen enunciatójába, nincs jogsérelem,
és így óvára nincs szükség.

Főispán kimondja a többség azon né-
zetét hogy a törvény 91-ik §-nak nem praeju-
dikált a minister, mert a főispánnal előleges
tanácskozás után tüzetett ki a nap, és így a
megye joga nem sértett.

Áttért ezután azon küldöttség megalaki-
tására, mely a törvény 91-ik §-a alapján hi-
vatva leend az új megye életbeléptetéséhez szük-
séges előmunkálatok elkészítésére.

A pártértekezletek alapján 90 lesz a száma
ezen küldöttségnek, még pedig hogy a munka-
erőket e foatos ügyben a megye egyik párt-
nál se mellőzze. Első alispánunk pártszinezet
nélkül, tekintettel a vidékekre és a munkaerőre,
egy névsort olvasott fel, melyet a bizottmány
elfogadott. — E névsorban ha jólvettük ki 50
taggal a jobb, 40 taggal a baloldali van kép-
viselve.

A főispán mint e küldöttség elnöke mind-
járt össze is hívta e küldöttséget delutáni 6
órára tanácskozás végett.

Mezőssy László: a mai nap átmen-
tünk az új megyébe, a virilis szavazat bezárja
előttünk a megye termet, s jönnek helyettünk
olyanok, kik isten tudja hol kóboroltak eddig, —
Barthos — Bessenyei, Oláh kimaradnak, de
helyt foglalnak az Eskelesek Strousberg, Bom-
belesék. — Mikor a szerencsétlen törvény szü-
lemelő félen volt, felirt a megye a kormányhoz
az országgyűléshez, mindenütt hideg keblekre
talált, egyedül a szegény Szakácsy szállalt fel.
Most kitűzte a minister június 15-két, hogy a
megye amputálja önmagát, levágja fülét, kiszurja
szemét, hogy legyen egy nyomorult kadáver!
Hallatlan eljárás! — Az erőszak eltörülte szu-
ronnyal, most önmagával végeztetik ki. —
Nem akarja szónok a communehoz méltólag ön-
maga fejére gyujtani a megyét. — de kifeje-
zést akar adni a megye érzelmeinek egy ha-
tározati jóvában, melyet felolvass, — s mely
élet és erős kifejezések mellett lényegben azt
mondja, hogy meghajlik a megye a törvénynek,
de mint végrendeletet teszi le a jövendőség szá-
mára abbéli ohajtását, hogy ezen 1870. törvény-
ben kimondott népképviseleti alapról eltért, s a
megyét nem népképviselet de virilis szavazat
alapjára fektette elv mielőbb megváltoztattassék.

Szakácsi Dániel: csak következetes-
séget tanúsít a megye, ha elfogadja ezen hatá-
rozati javaslatot, mert hisz a megye felirt, re-
monstrált, és pedig első volt a ki remonstrált.
Adjunk kifejezést annak, hogy a megye mindig
megtartotta a hazát a nemzetnek.

Szirmay Ödön még a régi megyében
vagyunk, még 5 — 6 hónap mulva lépünk át
az új megyébe, tehát hagyjuk el az expecto-
raiót.

Bajusz pártolja Mezőssy.

B. Barkóczy Mihály: mint hogy Me-
zőssy nemcsak bucsut akar javaslatában mon-
dani, hanem egy törvényesen létrejött törvény
ellen agitál épen most, mikor az életbe lépni

szándokoltatik, nem pártolhatja indítványát, —
különben is a megye határozata ellen van az
indítványának ekkénti előterjesztése, — 24 órá-
val előbb kell az önálló indítványt írásba fog-
lalva tárgyalásra kitűzni, hogy ahhoz az érdek-
letteknek hozzá szólni alkalmuk legyen.

Barthos: Felesleges volna ha akkor
mikor a multtól bucsuzunk, verdicet monda-
nánk a jövő felett, mit még nem is ismerünk; —
Mezőssy javaslata nagyon éles, az bírálja és
gáncsolja a törvényhozást, közéletet találunk
fel, ha bucsuzunk a multtól ne kiáltunk rá a
jövőre hogy az rossz lesz.

Zombori Gedő: a megye ellen hozott
törvényt roszszalni, és az ellen tiltakozni joga
van a megyének, mert minden erkölcsi testü-
letnek joga van saját léte ellen intézett vészes
intézkedések ellen küzdeni. Ez önfentartási jog.

Vladár Kristóf is kegyeli a megyét,
mert emlőin nőtt fel, azonban Zombori feledni
látszik, hogy nem a mostani de az 1848-ik évi
törvényhozás rendelte meg a megyék átalaki-
tását, és így a kik ezt gáncsolják, azok a 48-ki
törvényeket gáncsolják, várjuk be az időtől,
mi van az új törvényben helyes mi helytelen?

(Folyt. köv.)

Geöcze Bertalan.

A megye rendezésével megbízott küldöt-
ség 4-ik albizottsága tegnapi napon tartotta
a megye kisebb termében első, egyszersmind
alakulási ülését. Elnökül fötisztelendő Besse-
nyey Pál s jegyzőül tisz. Füzesséry Sándor
pataki plebánus urak választattak meg.
Jelen voltak ezeken kívül Bessenyei Gábor,
Cseley Antal, Diószeghy János, Kossuth Pál,
Liszy Ede bizottsági tagok.

Miután a legtöbb adót fizetőknek a be-
reghási p. ü. igazgatóság által megküldött
névsora annyira hijánosnak találtatott, hogy az
albizottság azt munkálata alapjául nem fogad-
hatta el, — a megye területén levő összes adó-
hivatalok kerestettek meg, hogy a bezárólag
50 frt. adót fizetők névsorát, beleértve a köz-
vetlen adófizetőket is, lehető gyorsasággal elké-
szítvén, a megyei első alispánnak legfeljebb
július 15-ik napjáig küldjék be.

Az ezen adókerületekinti kimutatásokból
szerkesztendő fő névsora az összes megyei leg-
több adófizetőknek, a netaláni felszólamlások
s egyéb igazolások tekintetéből, július 15-iké-
től ugyan csak július 20-ik napjáig lesz az
első alispáni hivatalban köz szemlére kitéve.

Mind azok, kik az illető törvény 23 és
24 §-ai értelmében azon jogosultsággal bírnak
hogy adójuk kétszeresen számíttassék, — eb-
béli jogosultságokat július 15-ikéig az első ali-
spánnál jelenthetik be, s azt okmányilag is iga-
zolják, — ellenesetben a törvény ezen kod-
vezményétől ez alkalommal elítőtteknek lesz-
nek tekintendők.

Az albizottság ezen előleges és lényeges
határozatainak fogatosítása s a sürgős köröz-
tetések eszközlése iránti intézkedésre az első
alispán urat kérte meg, honnan a kész körle-
velek még az nap a könyvnyomdába adattak,
s legközelebb a megye 22 szolgabírája fogja
a szabályszerű köröztetést eszközölni.

Keresztury.

Tárogató.

— Helyi, megyei s vldéki ujdonságok. —

Lapunk jelen száma ez évnegyed-
ben utolsó lévén, tisztelettel felkérjük a t.
cz. előfizetőket, hogy megrendeléseiket a t.
lapra mielőbb sziveskedjenek megtenni,
nehogy a lap szétküldésénél fenakadás ál-
jon be.

Szerkesztőségünk höz bekü-
detett Psenyeszki Nagy Sándor debreczeni ta-
nár, az angol nyelv megtanulására szolgáló le-
vel szerinti önkiktatásának IX, X, és
XI-ik levele, melyekkel az első rész be van
fejezve Kik mind a 11 lev let egyszerre ren-
delik meg az egyes leveleket 25 kr. igen jutá-
nyos ár mellett fogják megkapni. E kitűnő je-
les munka megszerzését ajánljuk t. olvasó-
inknak.

(!) Gyujtogató koldus. Zemplén-
megye Kis-Csécs községében egy már több ízben
hazájába, Abauj-sziksőzra tolonczotatott sánta,
de mindamellott munkaképes koldus f. h. 9-én
egy szegény ember házáat, mert a házi asszony
kenyér, és nem szalonna vagy pénzben uyuj-
tott alamizsnát neki — fényes nappal felgyuj-

totta, azonban bünyös tette csakhamar kiderült,
mert is azonnal elfogtván, beküldetett a me-
gye börtönébe. Az előleges vizsgálaton vakme-
rő büntényét nem tagadta, sőt beismerte, s így
a törvszéknek nem sok baja lesz: hogy e go-
nosz yujtogatóra méltó büntetését kiszabhassa.

† A sárospataki ref. főiskolai szé-
pészeti műgyűjtemény javára dr. Kaliczkyne
urhölgy Tarnóczyne urhölgy, Kacsvinszky J.
ur nemzeti színházi tag, Nagy József zenetár,
s a főiskolai ének és zenekar közreműködésé-
vel vasárnap, július 2-án Sárospatakon, a fő-
iskola ima termében hangverseny fog tar-
tatni. Kezdeté 7 órakor. Belépti díj: 1 ft. —
50 kr. és 20 kr.

— J. hó 3-án S. a. Ujhelyben or-
szágos vásár leend.

× Gyermekek gyikosság. Zemplén-
megye börtönébe közelebb két gesztelykerü-
lebeli cigányleány hozatott, kiknek egyike
vétkes botlását elakarván a világ előtt takarni,
oly iszonyu bünt követett el, mely napjainkban
a ritkaságok közé tartozik. Ugyanis kisedet
büntársá egy másik cigányleány segélyével,
gunyhója közelében elevenen temette el.
Iszonyu büntetők azonban csakhamar nap-
fényre jött; mert az alig egy lányi mélyen
fekvő kisedet másnap már ez ebek kikaparták,
s széttagolva a faluban hurczolták ide-oda. A
tisztai főügyész — mint halljuk — mintkét ször-
nyeteg ellen főbenjáró keresetet indított meg.

(!) Többször vettünk már alkalmat, hogy
lapunkban a legnagyobb képes szepirodalmi
lapról, a „Magyarország és a nagyvilág”-
ról megemlékezzünk; most annál is inkább te-
hetjük azt, mert itt az előfizetési idő s mert
ajánlásra kész az előttünk fekvő II. évnegyedre
szóló gyönyörű műlap. Ha e lap működését,
igyekezetét tekintetbe vesszük, erkölcsi köte-
ltségünknek tartjuk ugy a szerkesztő, mint a
kiadók iránt elismerésünket nyilvánítani, kik a
közönség minden igényét kileve, azokat ki-
elégítik oly számokat bocsátva közre, melyek
irodalmilag és művészileg hazánkban eddigelé
versenyzőre nem találtak. Azt sem hagyhatjuk
mellőzve, hogy, míg más vállalatok idővel lan-
kadnak, ez nagy áldozatokkal bár, fáradhatlan
erélylyel tör előre s mindeu egyedszáma új
meg új eredmény tanúsága. Tapintatosságnak
rójjuk fel azon körülményt, hogy a II. évneg-
yedre Jankó János kitűnően sikerült genre-
képét: „A malom alatt”, választották jutalom-
képül. E műlap előttünk fekszik s benünket
váratlanul kielégít. A III. évnegyedre szánt mű-
lap: „Szigetvár végpercei”, a sajtóba köz-
elismeréssel találkozott, a mi nem csoda, ha
tudjuk, hogy Münchenben élő kitűnő festész
hazánkfiának, Véber Henriknek műve. Csak
kötelességünket tesszük tehát, midőn illet aján-
lunk minőt a külföld sem állít elő.

— Egy vak ló tragédiája. Alsó-
hegyaljárja fuvarozott valamint egy s. a. ujhelyi
ugynevezett fiakker, azonban hazafelé jöttében
különben is elcsigázott lova a némahegy köze-
lében teljesen felmondta a szolgálatot. Mi ter-
mészetesebb, minthogy azonnal ki kellett fogni
a szegény párat s ott hagyni saját sorsára a
minden kis bogár fölött anyailag örködő szabad
természet nyílt ölen. Haza érkeztén a fuvaros
legott érintkezésbe tevé magát Farsónak gyp-
mesteri hivatalt viselő unokájával, utasítva őt:
hogy másnap reggel menjen ki a körült helyre,
s tudománya szerint oltsa ki a pegazusnak ne-
talán még pislogó életvilágát, s annak rendi
és módja szerint kiforgatva sokszor kegyetle-
nül elcsépebt börtöndjéből, azt további kiképzés
végett házához mielőbb szállítsa be. Fuvarosunk
másnap délig hiába várva a kiküldött végre-
hajtót, kapja magát, s tudomást szerzendő az
ügy állásáról, ki kajtat az ériutett helyre, ahol
is nagy meglepetésére lovat nemcsak bőrében
találja még, de egyszersmind azt is észleli: hogy
az illatos mező füvetől életerejét anyira össze-
szedte, miszerint nemcsak saját, de még talán
az ő fáradt tagjait is képes lesz hazaszállítani.
Ugy is lón, szépecskén lassacsán mindketten
hazaballagtak. Azonban gypmesterünk délig
egyéb nemes teendőkkel levén elfoglalva, s il-
letékes helyről sem értesülvén a dolgoknak is-
mert váratlan fordulatáról; segédei és bonczesz-
közeivel egyetemben delután megérkezik a
helyszínére, de a kipéczézt áldozatot sehohsem
találván, kellő utbaigazítás végett az ott járó
ménés bojtárjához fordult. A csikos-bojtár ele-
inte elutasítolag válaszolt, azonban nemes hi-
vatása s kötelessége teljesítésén egész hévvel
csüggyő új magyar ismételt faggató interpellá-
ciojára kijelenté: miszerint jár a ménés körül
egy bitang vak gebe, mely keze alá nem ada-
tott, s gazdáját sem ismeri. Gypmesterünk erre,
mintha csak Amerikát találta volna fel, azon-
nal neki rugaszkodik, s az utasítás folytán
legott felfedezi a négylába lokomotívot, s azt a

keresett gebével pillanat alatt ugyanazonosítván, rögtön leszúrja, lenyuzza, s a bőrrel együtt nem sokára diadalmasan beállít a megbízó fuvaroshoz. A fuvaros persze — lova már ott-hon lévén — kissé meghökken, majd elmosolyodik, s a tévedésről, melyszerint az ő lova helyett egy más ember lovát nyúzta meg — cizigányunkat kézzel foghatólag begyőzvén, a bőrrel együtt magától nagy nehezen elutasítja. Másnap már bíróság előtt állt az ügy, mely daczára a sok furfangos czigány replika és duplikának, végre is a buzgó végrehajtók érzékeny hátrányára, a mennyiben mogyorófa is szerepelt benne — döntetett el.

(!) F. hó. 26-án Kassán és vidékén oly iszonyu jég esett, aminőre alig emlékeznek. A városban majd minden ablakot tönkrezuzott a jég sőt még az épületek tetőit is erősen megromgálta.

— A kis-toronyai, czékei, szomotori sat. f. hó 21-én történt jégverésekről eddig készakarva hallgattunk, azon tapasztalásból indulva ki, melyszerint a csapás első benyomása alatt elterülő hírek sokszor a tulzás bélyegét hordják magukon. Ily benyomás alatt született a „Hon” jun 29-iki számában a fentebbi kistoronyai elemi csapásról szóló tudósítás, mely az okozott kárt mikroskopi nagytűzésben adja elő. Ottani szőlőbirtokosoktól értesülünk, misze-

rint érzékeny a kár, de Jeruzsálero pusztulásának mégsem nevezhető, sőt — tekintve az élet-neműket — talán jelentéktelen is.

(!) Ujhelyi miseriák. Egy időben gyakran és érélyesen felszólaltunk azon embertelen és botránysos eljárás ellen, melyel Ujhelyben a kutyákat utcazserte bunkozták: gyon. Felszólalásainkat siker koronázta; a vérlázító eljárás hatóságilag beszüntetve lett. Ugyde ezen intézkedés, mely nem egyszersmind javaslataink és gyakorlati jó tanácsaink életbeléptetésével jött létre — egyoldalú lévén, a veszélyes következmények csiráját magában hordá, s azt — mint tapasztaljuk — ki is fejleszté. Az elmúlt héten több veszett kutya barangolt a városban, s tartá rettegésben az utcákon járó-kelő lakosságot, ami pedig tisztán csak az érintett félszeg intézkedés eredményének mondható. Mi sohasem beszéltünk a kutyák befogdosása, hanem csak vérlázító nyilvános lebunkoztatása ellen, s egyszersmind kértük a város hatóságát: hogy e célra, kerekre alkalmazott kutyafogdosó ládát készítessen, s emellé statutárius jogánál fogva, haladéktalanul hozza be a kutyaadó. Sem egyik, sem másik nem történt meg, minek folytán a kutyák szaporodása már is oly dimenziót nyert: hogy általa ugy a közbiztonság, mint a közegészség is komolyan veszélyeztetve van. Mint halljuk:

Evva Kálmán barátunk — szemben a hatóság közönyével — aláírási ívet szándékozik közzéadni egy kutyafogdosó ládának gyakorlati alkalmazása érdekében. Valóban üdvözöljük buzgalmát s reméljük is: hogy ekép az ohajtott siker el nem marad. Menjünk tovább. Utcaizai világításunk valóban satyrája a világításnak. Lámpáink s csak arra látszanak hivatva lenni: hogy láthatóbbá tegyék az éjszakát. $\frac{1}{2}$ 11 órákor már csak imitt amott pis-lákol egy, s haldokló végperezét juttatja minduntalan eszedbe. A világítás — mint tudjuk — bérbe van adva, s mert éppen bérbe van adva, kétszeresen kellene reá felügyelni.

Nyílt posta.

T. J. Gálszecs Mi nemcsak a sajtó hatóság ir-nyába de a közönségnek is felelősök vagyunk, ennek folytán azon szerkesztői jogunkról, mely a beküldött kéziratok feletti bíráskodást kezünkbe teszi le, senki kedvéért le sem mondhatunk, A közelebb beküldött kézirat is vörös kréta alá kerülne, ha viszont ön kívánságát és jogait nem respektálnánk, Sajnáljuk.

KOLENER JÓZSEF,
kiadó-társ.

IFJ. FARKAS LAJOS,
szerkesztő-társ.

BORÚTH ELEMÉR,
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

HIRDETÉSEK.

Legfinomabb fűszerezikkek eladása!

▶ jutányos és pontos kiszolgálat ▶

Van szerencsém a t. cz. közönséget arról értesíteni, miszerint kassai ügynökségi tizletem fennállása ideje alatt általam képviselt **londoni kávé importház**, egy még nálunk kevésbé ismert **jamaicai féle kávé fajból**, hoz-zám bizonyos mennyiséget hizományba küldött.

Azon körülménynél fogva, hogy ezen kávéfaj mindenütt legjobb- és legizletesebbnek találtatott, anna próbavételét a t. cz. vevők becses figyelmébe ajánlani bátorkodom.

Nemkülönben bátorkodom t. cz. vevőimet arra figyelmeztetni, hogy a gyümölcsbefőzés ideje alatt, te-kintve a nagyobb bevksárlásokat, a czukor árát aránylag leszállítom.

Midőn a t. cz. közönségnek eddig is bennem helyezett bizalmáért hálámat nyilvánítom, annak további fenntartásáért esedezve

tisztelettel maradtam

Deutsch József veje,
SILBERBERG SOMA.

Hirdetmény.

Homonnán a rom, kath. templom új fedeleit igényel, a torony pedig a jelenlegi falakon újból felállíttatni fog; e munka végrehajtására előleges költségvetés szerint osztr. ért. 3229 frt. és 5 kr-ban előirány-osztatik. Ezennel tehát a tisztelt vállalkozó úrak fölkéretnek: miszerint folyó évi július hó 25-én a homonnai rk. plebánián délelőtti órákban tartandó árlejtésre 10% bánat-pénzzel fölvértezve, legyenek szivesek meg-jeleni.

Bővebb fölvilágosítás, az építkezési-terv, nemkülönben a részletes költségvetés a homonnai rom. kath. plebánián, bár mikor megtekinthető.

Kelt Homonnán 1871. június hó 16-án

Fentsik Mihály
homonnai plebános

Felhívás!

Alulírott, mint a s. a. ujhelyi „Magyar Korona” szálloda bérlője felhívja mind-

azokat, kik a nevezett vendéglő étkező helyiségét előnyös feltételek mellett, bérfizetés nélkül egy vagy több évre kivenni ohajtanák: miszerint vállalkozási szándékukat alolírottal személyesen vagy írásilag közölni mielőbb sziveskedjenek.

S. a. Ujhely jun. 1-jén 1871.

Bettelheim Jakab,
főberlő.